

Lektionsplanering

Årskurs: Gymnasiet

Kurs: Svenska 1

Tema: Misogyni och identitet i Victoria Benedictssons "Ur mörkret"

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll	Betygskriterium (E)
Litteratur och litterära verk med fokus på olika perspektiv och teman, samt hur dessa kan kopplas till samhället och historiska kontexter.	Eleven kan översiktligt återge innehållet i några centrala svenska och internationella skönlitterära verk och annat berättande. Dessutom kan eleven översiktligt redogöra för några samband mellan olika verk genom att ge exempel på gemensamma teman och motiv.
Textanalys med fokus på språk, stil och struktur i litterära verk.	Eleven kan läsa, reflektera över och göra enkla sammanfattningar av texter samt skriva egna texter som anknyter till det lästa.
Diskussion och argumentation kring litteraturens roll i samhället och dess påverkan på identitet.	Eleven kan, i förberedda samtal och diskussioner, muntligt förmedla egna tankar och åsikter samt genomföra muntlig framställning inför en grupp.

[Lgr 22, Svenska, Åk. 1-3]

Lärarledda instruktioner

1. Introduktion till Victoria Benedictsson och "Ur mörkret" (10 min)

- Presentera Victoria Benedictsson och hennes betydelse inom litteraturen.
- Introducera novellen "Ur mörkret" och dess teman.
- Diskutera novellens historiska och kulturella kontext.
- Ställ frågor om elevernas förhandskunskaper om misogyni och identitet.

2. Genomgång av novellen (15 min)

- Läs och analysera viktiga utdrag från novellen.
- Identifiera och diskutera huvudkaraktärens känslor och upplevelser.
- Analysera språkliga och stilistiska grepp i texten.
- Diskutera hur Benedictsson skildrar kvinnors liv och utmaningar på

1800-talet.

3. Gruppdiskussioner (15 min)

- Dela in eleverna i grupper för att diskutera centrala teman i novellen.
- Ge varje grupp specifika frågor att diskutera kring misogyni och identitet.
- Sammanfatta diskussionerna för hela klassen.
- Reflektera över hur dessa teman är relevanta idag.

4. Avslutande reflektion (10 min)

- Sammanfatta lektionen och diskutera vad eleverna har lärt sig.
- Ställ frågor för att stimulera eftertanke kring ämnet.
- Presentera kopplingen mellan litteratur och samhälle.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Misogyni:** Begreppet misogyni syftar på hat eller förakt mot kvinnor och har historiskt präglat kvinnors liv. Det är viktigt att diskutera hur detta har manifesterat sig i litteratur och samhälle.
- **Identitet:** Identitet handlar om hur individer ser på sig själva och hur de uppfattas av andra. Diskussionen kring identitet i relation till kön och samhällsnormer är central.
- **1800-talet:** En period av stora förändringar i Sverige, särskilt för kvinnor. Genom att förstå denna kontext kan vi bättre granska Benedictssons verk.
- **Litterär analys:** Eleverna behöver lära sig analysera litterära texter, fokusera på språkbruk, stil och teman för att förstå djupare betydelser.
- **Reflektion och samtal:** Att kunna diskutera och reflektera kring litteratur och dess teman är en viktig del av litteraturstudier.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Misogyni	Hat eller förakt mot kvinnor; ett socialt och kulturellt fenomen.	Från grekiska "misos" (hat) och "gunē" (kvinna).
Identitet	En individs självuppfattning och hur denne uppfattas av omgivningen.	Från latin "identitas", som betyder "samma" eller "likhet".
Feminism	En rörelse som syftar till att uppnå jämställdhet mellan könen.	Från franska "féminisme", av latin "femina" (kvinna).

Ord	Förklaring	Etymologi
Patriarkat	Ett samhällssystem där män dominerar och har makt över kvinnor.	Från grekiska "patriarkhēs", av "patria" (familj) och "arkhē" (styre).
Stigma	En negativ stämpel eller skam som kan kopplas till en viss grupp eller egenskap.	Från grekiska "stigma", som betyder "märke".

Diskussionsfrågor

- Hur påverkar samhällsnormer vår identitet och hur vi ser på oss själva? Ge exempel från både dåtid och nutid.
- Hur kan vi se spår av misogyni i dagens samhälle, trots att vi har gjort framsteg sedan 1800-talet?
- Om du skulle skriva en novell om en kvinna i dagens samhälle, vilka teman skulle du vilja utforska och varför?

Aktivitet

Eleverna delas in i grupper om tre till fyra och får i uppdrag att skapa en kort dramatisk skiss baserad på en scen från "Ur mörkret". Grupperna ska välja en specifik händelse som illustrerar huvudkaraktärens kamp mot misogyni och för att forma sin identitet. Skisserna ska innehålla dialog och kan inkludera moderna inslag som speglar liknande teman idag. Efter att skisserna har skapats, ska varje grupp framföra sin skiss inför klassen. Detta främjar kreativitet och fördjupar deras förståelse av textens teman.

Exit-ticket

Fråga	Svar
Vad handlar "Ur mörkret" om?	En gammal kvinnas liv och kamp mot misogyni.
Vilka teman utforskas i novellen?	Misogyni, identitet, svikna relationer.
Hur påverkar berättarens erfarenheter hennes identitet?	Genom förakt och sårande erfarenheter formar hon sin självbild.
Vilka känslor uttrycker huvudkaraktären i texten?	Bitterhet, besvikelse, längtan.
Hur relaterar novellen till dagens samhälle?	Liknande frågor om könsroller och identitet finns kvar.
Vad kan vi lära oss av denna novell?	Insikt om historiska och nuvarande kvinnoöden.
Hur kan vi se misogyni i vår moderna värld?	Genom kulturella normer och representationer.

Fråga

Vilka verktyg erbjuder litteraturen för social förändring?

Svar

Genom att skapa medvetenhet och empati.

Hemuppgift

Som hemuppgift ska eleverna skriva en reflekterande essä på cirka 800 ord där de analyserar en specifik karaktär i "Ur mörkret". Eleverna ska fokusera på karaktärens kamp mot misogyni och hur detta påverkar hennes identitet. De ska också koppla textens teman till dagens samhälle och ge exempel på liknande situationer eller utmaningar som kvinnor står inför idag. Uppgiften ska hjälpa eleverna att fördjupa sin förståelse av texten och dess relevans.

Citat

"Kvinnor är inte skapade för att vara mäns leksaker." - Victoria Benedictsson, 1888.

Detta citat belyser vikten av att förstå kvinnors självständighet och styrka, ett centralt tema i "Ur mörkret". Det knyter an till lektionen genom att påminna oss om den pågående kampen för kvinnors rättigheter och identitet.

Tags: [Lektion](#)